

ODZIV ZDUS NA PREDLAGANE SPREMEMBE ZPIZ-2 IN UTEMELJITEV SISTEMSKE ZAGOTOVITVE SOFINANCIRANJA REKREATIVNE, ŠPORTNE IN KULTURNE DEJAVNOSTI STAREJŠIH IN INVALIDOV

Pripravila:
Nika Antolašič
Tajnik ZDUS

Janez Sušnik
Predsednik ZDUS

Ljubljana, 18. november 2019

UVOD

Zveza društev upokojencev Slovenije (ZDUS) je avgusta 2019 vložila pripombe na predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – EVA 2019-2611-0002¹ v javni obravnavi.

Ker se je od predlogov upoštevala pri nadaljnjem oblikovanju zakona le peščica, smo septembra 2019 objavili Zahteve ZDUS za izboljšanje gmotnega položaja upokojencev v letu 2020².

Kot posebno zahtevo smo dali zakonodajno ureditev systemskega sofinanciranja rekreativne, športne in kulturne dejavnosti starejših in invalidov, kar je doslej izvajal Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Sofinanciranje tovrstnih dejavnosti reprezentativnih organizacij upokojencev in invalidov na državni ravni je pomembno predvsem z vidika ohranjanja in krepitve varovalnih programov v sklopu rekreativnih, športnih in kulturnih dejavnosti, bodisi z:

1. Uvedbo upokojenskega evra kot nov 4. odstavek 95. člena ZPIZ-2, ki naj se glasi:

»Od letnega dodatka vsakega zavarovanca se na letni ravni nameni 1 evro za delovanje upokojenskih organizacij na državni ravni v Republiki Sloveniji, ki si prizadevajo in skrbijo za izboljšanje položaja upokojencev na področjih gmotnega položaja, zdravstva, sociale, bivanjskega standarda in humanitarne dejavnosti.

2. Z novim 142.a členom ZPIZ-2, ki bo systemsko zagotovil potrebna sredstva (cca 193.000 evrov) in naj se glasi:

»142. a člen

(sredstva za rekreativno, športno in kulturno dejavnost uživalcev pokojnin in delovnih invalidov)

Zavod lahko v skladu s finančnim načrtom na podlagi javnega razpisa namenja določena sredstva tudi za rekreativne, športne in kulturne dejavnosti, ki jih organizirajo zveze in organizacije uživalcev pokojnin na ravni države in reprezentativna invalidska organizacija za delovne invalide.«

OBRAZLOŽITEV

Določba se predlaga zaradi ureditve ustrezne pravne podlage za nadaljnje zagotavljanje sredstev za rekreativno, športno in kulturno dejavnost upokojencev in invalidov, ki jo organizirajo zveze in organizacije upokojencev in delovnih invalidov RS. Tovrstno sofinanciranje se je doslej izvajalo na podlagi določbe drugega odstavka 12. člena Statuta Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (Uradni list RS, št. 52/14), vendar obstajajo dvomi glede zadostnosti te pravne podlage.

¹ ZDUS (2019a) <http://www.zdus-zveza.si/pripombe-k-predlogu-zakona-o-spremembah-in-dopolnitvah-zakona-o-pokojninskem-in-invalidskem-zavarovanju>

² ZDUS (2019b) http://www.zdus-zveza.si/docs/ZAHEVEVE%20ZDUS%20%20V%20LETU%202020_pravi.pdf

UTEMELJITEV ZAHTEV ZA SOFINANCIRANJE DEJAVNOSTI REPREZENTATIVNIH ORGANIZACIJ UPOKOJENCEV IN INVALIDOV NA DRŽAVNI RAVNI - PREDVSEM PA VAROVALNIH PROGRAMOV V SKLOPU REKREATIVNIH, ŠPORTNIH IN KULTURNIH DEJAVNOSTI

ZDUS poleg zagovorništva med svojimi programi izvaja tudi take, ki so dolgoročni pomembni ne le za starejše, temveč tudi državo in (predvsem) izvajalce socialne in zdravstvene politike. Varovalni programi v sklopu rekreativnih, športnih in kulturnih dejavnosti so namenjeni ne le članstvu, ki obsega 187.837³ posameznikov, temveč tudi drugim starejšim, segajo na mnogotera področja – od ljubiteljskega športa, rekreativne vadbe in gibalne kulture, rekreativnih in fakultativnih izletov ter organiziranih letovanj v domovini in v tujini, do programov s področja ljubiteljske kulture, rokodelstva, fotografije in drugo.

Tovrstni varovalni programi so izjemno pomembni tako za vključevanje posameznikov v družbo in s tem preprečevanjem stigmatizacije starejših ter osamljenosti, kot tudi za krepitev psiho-fizične kondicije posameznika in posledično preprečevanje nastanka ali slabšanja kroničnih bolezni ter nastanka in napredovanja demence.

Zdravje je neprecenljiva dobrina, je vir in pogoj za kakovostno življenje in starost⁴. O pomenu zdravja še posebej razmišljamo, ko dosežemo višjo starost in se zaradi različnih oviranosti srečujemo z vse več zdravstvenimi težavami. Na vključenost v dejavnosti vse bolj vpliva posameznikov gmotni položaj, ki se ob pomanjkanju ustrezne socialne politike vedno bolj slabša. Zato dajemo velik poudarek na ozaveščanje o zdravem življenjskem slogu in varovalne programe rekreativnih, športnih in kulturnih dejavnosti.

Varovalni programi, ki jih izvajamo v ZDUS, PZDU in DU delujejo kot varovalni dejavniki, ki omogočajo boljše pogoje za kakovostno življenje in zdrav življenjski slog. Varovalni dejavniki so dokazano tudi najučinkovitejši, če so posledica vsedružbenega pristopa, kar se v naši organiziranosti še posebej odraža.

Glede na ugotovitve in argumente utemeljeno pričakujemo, da bo zakonodajna pobuda padla na plodna tla in tako omogočila aktivno, zdravo in varno staranje vsem starejšim.

Zveza društev upokojencev Slovenije (ZDUS) je reprezentativno nacionalno, samostojno, prostovoljno, interesno, nepridobitno in humanitarno združenje pokrajinskih zvez društev upokojencev (PZDU) v katere so neposredno vključena društva, klubi in druge organizacije upokojencev (DU) registrirane po Zakonu o društvih. Na ravni ZDUS, ravni članic – PZDU in posredno v DU skozi celo leto potekajo programi aktivnega in zdravega staranja s področja kulture, tehnične kulture in športno-rekreativne dejavnosti.

³ Statistika ZDUS na dan 31. 12. 2019

⁴ Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje (2010) *Zdrav življenjski slog*, Ljubljana

